

The Punjab State Co-operative Supply & Marketing Federation UI
Limited (Markfed) v. State of Punjab and others-
(N. K. Sodhi, J.)

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (5), ਅਤੇ ਗੁੰਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (6)। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਇਹ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 313 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਨਮੂਨੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮਲਖਾਨਾ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਿੰਕ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕੈਮੀਕਲ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨਰ, ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਡੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਪੂਰੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਢਾਗ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(9) ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
ਜੇ.ਐੱਸ.ਟੀ

- (5) 1987 (2) ਆਰਸੀਆਰ 217.
(6) 1992 (i) RCR 39.

ਮਾਨਯੋਗ ਐਨ.ਕੇ.ਸੋਢੀ, ਜੇ.
ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਕੋ-ਆਪਰੇਟਿਵ ਸਪਲਾਈ ਐਂਡ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ
ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ (ਮਾਰਕਫੇਡੀ), - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।
ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ,—ਜਵਾਬਦਾਰ।

1992 ਦਾ CWP ਨੰ. 11936

14 ਸਤੰਬਰ, 1995।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 226/227 — ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947—ਐੱਸ. 2(k) - ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ - ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮਤਲਬ - ਫੀਲਡ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ - ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਮਕਾਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਅਤੇ ਖੇਤ ਭੌਤਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਉਦਯੋਗਿਕ' ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (j) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਉਦਯੋਗ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਜੋ ਕਿ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ

ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਫੀਲਡ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਖੇਤ ਭੱਤੇ ਦੀ ਮੰਗ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।' (ਪਰਾ ੪)

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950- ਆਰਟੀਕਲ 226/227— ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947— ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ — ਸ਼ਕਤੀਆਂ— ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਜ਼ਰਮਾਨਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ— ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਵਾਜਬ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਝੌਤਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੱਛਮੀ ਇੰਡੀਆ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ 1949 LLJ-245 ਵਿੱਚ ਜੇ. "ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨੱਚਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

(ਪਰਾ ੬)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਲੋਂ ਵਕੀਲ ਹੇਮੰਤ ਕੁਮਾਰ, ਸੀ .

ਏ.ਐਸ.ਗਰੇਵਾਲ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, 1 ਅਤੇ 2 ਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

**The Punjab State Co-operative Supply & Marketing Federation UI
Limited (Markfed) v. State of Punjab and others-
(N. K. Sodhi, J.)**

,
ਆਰਡਰ,
ਐਨ.ਕੇ.ਸੋਢੀ, ਜੇ.

(1) ਇੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ (ਸੰਬੰਧ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ) ਇੱਕ ਸਿਖਰਲੀ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਰਕਫੈਡ ਕਾਟਨ ਸੈੱਲ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਕਪਾਹ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਮਾਂਡ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੰਗਾਂ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ: -

- (i) ਫੀਲਡ ਅਫਸਰ (ਸੀ) ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਤਨਖਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। 2,200-3,700। ਫੀਲਡ ਅਸਿਸਟੈਂਟ (ਸੀ) ਨੂੰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਵਿੱਚ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦ ਅਫਸਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। 2,000—3,500 ;
- (ii) ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤਾ;
- (iii) ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਫੀਲਡ ਭੱਤਾ। ਕਪਾਹ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਟਾਫ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕਪਾਹ ਸੀਜ਼ਨ ਲਈ 200 ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ।

(2) ਕਿਉਂਕਿ ਸੁਲਾ-ਸਫਾਈ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਹਨਾਂ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 (1)(d) ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਧਾਰਾ 2(ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਐਕਟ) k) ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਮੰਗਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ (ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚੀ ਪੀ-2) ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਮੋਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ।

(3) ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇਕੋ-ਇਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਕੇ) ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਪ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿਵੇਕ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਰੁਕ ਬਾਂਡ (ਇੰਡੀਆ) (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਿਟਡ ਬਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ (1), ਸਕੱਤਰ, ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਵਿਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਲੀਵਰ ਲਿਮਿਟਡ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। v. ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿਲੀਅਮਸਨ ਮੈਗੋਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ ਵਰਕਰ (3) ਅਤੇ ਵਰਕਰ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿਲੀਅਮ ਮੈਗੋਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (4), ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ¹, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹਾਂ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਕੇ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਜਾਂ ਅੰਤਰ ਜੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਾਂ ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ। ਇਹ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੰਨੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ 'ਉਦਯੋਗਿਕ' ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਇੱਕ 'ਉਦਯੋਗ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (j) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਤਭੇਦ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਫੀਲਡ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਸਹਾਇਕਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਕਪਾਹ ਖਰੀਦ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਇਹ ਝਗੜਾ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜੋ ■ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤੇ ਅਤੇ ਖੇਤ ਭੱਤੇ ਦੀ ਮੰਗ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ 'ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ' ਹਨ ਪਰ ਕੀ 1234

**The Punjab State Co-operative Supply & Marketing Federation UI
Limited (Markfed) v. State of Punjab and others-
(N. K. Sodhi, J.)**

ਕਰਮਚਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡੀ ਪੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਬਨਾਮ ਇੱਲੀ ਐਡਮਿਨ. ਅਤੇ ਹੋਰ (5), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਸਮੇਤ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਕਿੰਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਿਯੋਕਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾ ਕੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“ਸਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੇਰੀ ਦੁਖ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਜੋਂ ਅਜ਼ਮਾਏ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੈਰੀਫਿਰਲ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ, ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ। ਧਾਰਾ 226 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 136 ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਬ੍ਰੈਜ਼ਹੋਲਡ ਪਾਰਟ-ਫੈਸਲਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਸਾਰੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ 5 ਦੁਆਰਾ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(5) ਏਆਈਆਰ 1984 ਐਸਸੀ 153.

ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ. ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 136 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੈ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਠੋਸ ਨਿਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਪੀਲੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੰਟਰਲੋਕਿਊਟਰੀ ਪੜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਚੁਸਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(5) ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ।

(6) ਸ੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਹੁਦਾ ਅਤੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾ ਮਾਸਟਰ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦੇ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ ਹੈ - ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਹਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, *ਪੱਛਮੀ ਇੰਡੀਆ ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ* (6) ਵਿੱਚ, "ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਕਰਨ ਲਈ; ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪਾਬੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਝਗੜਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਇਹ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣਾ ਨਵਾਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ*

(6) 1949 ਐਲਐਲਜੇ 245,

ਸਿਪਾਹੀ/ਲਾਂਸ ਨਾਇਕ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜੇ3 ਹੋਰ (ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ, ਜੇ.)

• ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਜੋ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਾਇਟ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਨਵੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਰੱਖਣ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ, ਉਜਰਤਾਂ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਅਤੇ ਬੋਨਸ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ, ਛੁੱਟੀ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(7) ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਸਟੈਂਡ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 1,000

ਜੇ.ਐੱਸ.ਟੀ

ਮਾਨਯੋਗ ਅਸ਼ੋਕ ਭਾਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਕੇ.ਸੋਢੀ, ਜੇ.ਜੇ.

ਸਿਪਾਹੀ/ਲਾਂਸ ਨਾਇਕ ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1994 ਦਾ ਸੀਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 11235

13 ਦਸੰਬਰ, 1995

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950— ਆਰਟੀਕਲ 226— ਆਰਮੀ ਐਕਟ, 1950— ਐੱਸ. 69 ਅਤੇ 70 — ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ—ਬਲਾਤਕਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਫੌਜੀ ਵਿਅਕਤੀ—ਕੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ—ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ * ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇੱਥੇ ਸਰਗਰਮ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। *occ urance* ਦਾ ਸਮਾਂ-

ਆਰਮੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਫੌਜੀ, ਜਲ ਸੈਨਾ ਜਾਂ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਜਾਂ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਤਲ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇਯੋਗ ਹੈ। ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਪਰ ਜੇਕਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਗਰਮ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਹੈ

(2) ਜੇ.ਟੀ. 1992 (2) ਐਸ.ਸੀ. 27.

(3) 1974 (1) LLJ-94.

(4) 1982 (1) LLJ-33.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ